

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2017 г. и за общините в процедура по финансово оздравяване за 2017 г.

Анализът на данните показва, че общините подобряват събираемостта на местните приходи и се подобряват финансовите показатели на редица общини. За 2017 г. намалява броят на общините, отговарящи на условията за финансово оздравяване, спрямо тези за 2016 г. Наблюдава се относително еднаква структура на разходите по икономически елементи, но се отбелязват и тенденции за по-добро управление на бюджетните средства от страна на редица общини.

Резултатите от направената оценка на данните в края на първото тримесечие на 2017 г. спрямо края на 2016 г., както и спрямо същия период на 2016 г., показват следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната запазва относително постоянно равнище - 38,02 % спрямо 37,94 % за същия период на миналата година и 40,07 % в края на 2016 г. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, също не се променя значително и в трите разглеждани периода.

Като цяло приходите на общините са около 40 % от общия размер на постъпленията им (приходи и трансфери), като делът на общините с равнище на този показател над средното за страната е 15 % (около 40 бр. общини).

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи достига 106,09 % спрямо 100,17 % за същия период на миналата година и 85,20 % към края на 2016 г., като 48 общини постигат резултат над средното за страната (62 броя към март и през 2016 г.).

Приходите превишават разходите към края на 1-во тримесечие на 2017 г. при 18 % от общините. Тази тенденция към края на 2016 г. е била в полза на разходите.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на март 2017 г. е 19,23 % (при 22,90 % към същия период на миналата година и 4,24 % в края на 2016 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 98 при 106 към същия период на миналата година и 143 към края на 2016 г. Следва да се отбележи, че бюджетното салдо на общините на национално ниво към март 2017 г., както и към 1-вото тримесечие и края на 2016 г., е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия намалява до 48,13 % (при 52,72 % към март 2016 г. и 49,16 % към края на 2016 г.) и е относително постоянна величина, като погашенията на общините по дълга са съобразени с равнището на приходите и разходите по бюджетите им. Общините използват дългосрочни заеми както за дофинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и разчетени бюджетно, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл.32, ал.1, т.1 и т.2 от Закона за публичните финанси.

- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище за страната се запазва относително постоянен – средното равнище за страната към края на първото тримесечие на 2017 г. е 6,85 % (при 7,51 % към март 2016 г. и 7,25 % към края на 2016 г.). Броят на общините с показател над средното е 74, при 87 за същия период на миналата година и 79 към края на 2016 г.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е относително постоянна величина – средният дял за страната към края на това тримесечие е 49,55 %, а за същия период на миналата година и към края на 2016 г. е съответно 48,01 % и 46,62 %, като общините с показател над средните стойности са съответно 199 през 2017 г., 209 първото тримесечие на 2016 г. и 207 към края на 2016 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на първото тримесечие на 2017 г. общините отчитат сравнително ниска инвестиционна активност от 6,66 % сравнено с данните към края на 2016 г., когато средната стойност на този показател за страната беше 15,16 %, както и спрямо средното равнище на показателя от 9,02 %, отчетено към същия период на миналата година. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното за страната в края на първото тримесечие на 2017 г., е едва 61 при 62 за същия период на миналата година и 103 към края на 2016 г. Този факт потвърждава една от причините за формиране на преходни остатъци по бюджетите на общините.

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи, за първото тримесечие на 2017 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

БАНСКО
БУРГАС
КАМЕНО
ПРИМОРСКО
РУЕН
ВАРНА
ТРОЯН
ПАНАГЮРИЩЕ
ПЛЕВЕН
АСЕНОВГРАД
ПЛОВДИВ
РУСЕ
СТОЛИЧНА ОБЩИНА
ЕТРОПОЛЕ
САМОКОВ
ТЪРГОВИЩЕ
КАОЛИНОВО
ЯМБОЛ

Допълнително, общините Столична община, Пловдив, Варна, Ямбол и Бургас през първото тримесечие на 2017 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление

спрямо края на 2016 г. в размера на задълженията за разходи отчитат Столична община, Русе и Разлог. Община Смолян има най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на 2016 г.

Съответно с най-негативни тенденции по показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за първото тримесечие на 2017 г. се очертават и следните общини, освен тези, които са в процедура по финансово оздравяване:

БОЙНИЦА
БРЕГОВО
КРИВОДОЛ
НИКОПОЛ
СОПОТ
БОРИНО
АНТОН
АНТОНОВО
МАДЖАРОВО

Други показатели за финансовото състояние на общините

За показателите в този раздел следва да се има предвид, че при изчисляването на първите три от тях към края на март 2016 г. и март 2017 г. под годишен размер на разходите се има предвид размерът на планираните за съответната година разходи, а към края на 2016 г. се взема средногодишният размер на отчетените разходи за последните 4 години (като при изчисляването на дела на просрочените задължения се взимат само отчетените разходи за последната година).

- Наличните в края на март 2017 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на национално равнище достигат 5,3 % (при 5,5 % към 31.03.2016 г. и 8,4 % към 31.12.2016 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 75 (при 86 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 31.03.2017 г. в 30 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите надвишава 15 на сто (при 34 общини за същия период на миналата година и 37 в края на 2016 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Доспат	84.4%
Неделино	84.3%
Белоградчик	55.8%
Рудозем	44.6%
Симитли	43.2%
Велинград	41.0%

- Наличните в края на март 2017 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище достигат 35,0 % (при 29,0 % към 31.03.2016 г. и 38,5 % към 31.12.2016 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е

64 (при 73 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 31.03.2017 г. в 22 общини поетите ангажменти за разходи към годишния размер на разходите надвишава 50 на сто (при 21 общини за същия период на миналата година и 35 в края на 2016 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажменти за разходи спрямо годишните разходи:

Смолян	146.3%
Чепеларе	138.6%
Неделино	132.5%
Лесичово	95.1%
Севлиево	85.8%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище е относително постоянна величина, като към 31.03.2017 г. запазва нивото от същия период на миналата година от 3,1 % (при 3,6 % в края на 2016 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, също се запазва относително постоянен 69 бр. (при 77 общини към 31.03.2016 г. и 74 към 31.12.2016 г.). Общините с просрочени задължения към края на тримесечието, които надвишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 54 бр. Към същия период на миналата година са 61 бр., а към края на 2016 г. са 58 броя.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Доспат	77.2%
Димово	72.5%
Неделино	60.7%
Белоградчик	54.1%
Велинград	48.2%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на тримесечието са 45 (за сравнение към 31.03.2016 г. са 21 бр. общини, а към края на 2016 г. – 61 бр.), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

ПОМОРИЕ	-3 839 876 лв.
КЪРДЖАЛИ	-2 845 763 лв.
НЕСЕБЪР	-1 775 086 лв.
ТУТРАКАН	-1 423 801 лв.
ДОЛНА БАНЯ	-1 167 298 лв.

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За класираните въз основа на критериите по чл. 130а от ЗПФ в началото на 2017 г. **32 броя** общини, които са в процедура по финансово оздравяване, данните към *31.03.2017 г.* са следните:

Просрочени задължения по бюджета в размер на **113,3 млн. лв.**, като при 30 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 5 на сто.

Увеличението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година общо с 5,4 млн. лв. е в резултат на увеличението в 14 броя общини общо с 14,6 млн. лв. и намалението в 18 броя с 9,2 млн. лева. Спрямо края на 2016 г. е налице намаление на просрочените задължения на 32-те общини с 1,9 млн. лв., което е в резултат от намаление с 8,4 млн. лв. при 15 от тях и увеличение с 6,5 млн. лв. при 17 от тях.

Задължения за разходи в размер на **123,1 млн. лв.**, като при 22 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 15 на сто.

Задълженията им за разходи са намалели спрямо същия период на миналата година с 5,0 млн. лв. (при 12 от тях има увеличение със 7,8 млн. лв., а при 18 – намаление общо с 12,8 млн. лв.). Спрямо края на 2016 г. намалението е 19,5 млн. лв., като е реализирано в резултат на намалението с 21,0 млн. лв. в 10 от общините и увеличението с 1,5 млн. лв. в останалите 22 от тях.

Поети ангажименти в размер на **199,4 млн. лв.**, като при 7 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 50 на сто.

Поетите ангажименти са намалели със 105,1 млн. лв. спрямо същия период на миналата година в резултат на намалението със 142,4 млн. лв. в 19 от общините и на увеличението с 37,3 млн. лв. при 13 от тях. Спрямо края на 2016 г. намалението е с 1,7 млн. лв., произтичащо от намаление с 8,9 млн. лв. в 14 от общините и увеличение със 7,2 млн. лв. в останалите 18.

От началото на 2017 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ министърът на финансите е съгласувал планове за финансово оздравяване на 5 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември и Велинград. Плановете на общините Велинград и Септември са съгласувани през месец април 2017 г., когато са предоставени и заеми за финансово оздравяване на тези общини, а на Тетевен в края на м. март, поради което на този етап не може да се даде категорична оценка на наблюдаваните показатели и финансово състояние на тези три общини.

Цитираните пет общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване за тригодишен период. Целите включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите, в годишен и средносрочен план, на база на обективен анализ на основни финансови показатели, с цел намаление на дефицита по бюджета, намаление на необезпечените и просрочени задължения и въвеждане на конкретни мерки в управлението на финансите. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно в края на периода 2017 - 2019 г.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Размер на просрочените задължения и др. плащания по плана за оздравяване	Общ ефект от изпълнение на мерките по плана за оздравяване
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	26 002 481	26 568 188
Общо:				13 449 170	42 594 735	45 045 826

Просрочените задължения в края на март 2017 г. спрямо края на 2016 г. на община Перник намаляват с 2 463 443 лв., т. е. намалението е по-малко от размера на отпуснатия заем, следователно общината генерира нови просрочени задължения. Община Белово намалява просрочията си с 2 010 657 лв., т.е. разплаща изцяло предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения заем от централния бюджет. Община Тетевен разплаща просрочията през април 2017 г., поради което не се отчита спад в просрочените й задължения към края на март. Ефектите ще се реализират през второто тримесечие.

Всички 5 общини в края на март 2017 г. спрямо края на 2016 г. имат намаление на **задълженията за разходи**. Общините Велинград, Септември и Перник спазват законната разпоредба да не натрупват нови задължения за разходи до привеждане на показателя за задължения за разходи в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ. При община Белово се наблюдава намаление на задълженията за разходи към края на март 2017, сравнено с края на 2016 г., но в по-малък размер отколкото намаляват просрочените им задължения, което предполага нарушение на разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. и генериране на нови задължения. За община Тетевен показателят задължения за разходи е в рамките на нормативно допустимите параметри към края на 2016 г. и към първото тримесечие на 2017 г.

При общините Белово и Велинград се наблюдава намаление в размера на **ангажиментите за разходи** към края на март 2017 г. спрямо края на 2016 г. Община Велинград спазва законната разпоредба на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. да не допуска поемането на нови ангажименти за разходи до привеждане на показателя за ангажименти в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ. Общините Септември и Перник отчитат увеличение в размера на ангажиментите за разходи, независимо от факта, че към края на 2016 г. нарушават правилото по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ. Община Тетевен също отчита увеличение в размера на ангажиментите за разходи, но към края на 2016 г. наличните към края на годината поети ангажименти за разходи по бюджета на общината не надвишават граничната стойност от 50 на сто от средногодишния размер на отчетените разходи за последните 4 години.

Към 31 март 2017 г. единствена от петте общини – община Септември, отчита отрицателно бюджетно салдо.

С оглед на спазване на дълговото правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ община Тетевен е предприела действия и е предоговорила лихвения процент и по обслужваните от нея банкови кредити и е разсрочила плащания по главницата на единия от заемите.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2017 г. са в размер на **185,6 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **175,8 млн. лева**.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 137 общини (52 % от общия брой общини). Над 48 % или 128 общини от всички завършват първото тримесечие на 2017 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година намаление на просрочените задължения отчитат 36 % (95 общини), като общият размер на намалението, реализирано от тези общини, е 36,6 млн. лв. В същото време 69 броя общини (или 26 % от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 28,8 млн. лв. Само 2 общини (Генерал Тошево и Нови пазар) запазват размера на просрочените си задължения без изменение в рамките на последната година.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 5,3 млн. лв. или 3,0 % от размера на просрочените задължения в бюджета.

По области, размерът на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Област	Март 2016 г. (в лева)	Декември 2016 г. (в лева)	Март 2017 г. (в лева)	Изменение Март 2017 г. - Март 2016 г. (в лева)	Изменение Март 2017 г. - Декември 2016 г. (в лева)
Благоевград	7 219 637	8 359 389	7 879 722	660 085	-479 667
Бургас	9 383 453	7 045 039	9 114 640	-268 813	2 069 601
Варна	10 903 260	2 159 276	1 204 443	-9 698 817	-954 833
Велико Търново	3 033 972	4 176 929	3 013 036	-20 936	-1 163 893
Видин	14 329 738	16 157 573	15 603 782	1 274 044	-553 791
Враца	4 691 069	3 939 635	3 920 284	-770 785	-19 351
Габрово	259 001	140 686	225 811	-33 190	85 125
Добрич	100 887	4 542 704	6 093 297	5 992 410	1 550 593
Кърджали	12 375 484	16 188 426	16 212 068	3 836 584	23 642
Кюстендил	5 632 688	6 000 800	4 664 669	-968 019	-1 336 131
Ловеч	1 999 419	2 410 810	2 419 816	420 397	9 006
Монтана	469 855	2 337 325	2 193 992	1 724 137	-143 333
Пазарджик	22 947 623	25 042 913	23 759 225	811 602	-1 283 688
Перник	15 398 984	18 787 097	16 320 998	922 014	-2 466 099
Плевен	726 742	658 096	598 900	-127 842	-59 196
Пловдив	7 417 051	9 229 056	9 024 156	1 607 105	-204 900
Разград	602 939	1 130 273	767 801	164 862	-362 472
Русе	2 402 859	2 449 507	2 364 043	-38 816	-85 464
Силистра	5 059 912	5 209 104	4 890 803	-169 109	-318 301
Сливен	21 138 632	17 949 194	16 767 668	-4 370 964	-1 181 526
Смолян	21 320 433	17 921 884	17 637 343	-3 683 090	-284 541
София - град	1 440 522	764 931	1 750 340	309 818	985 409
София	4 685 767	4 095 573	3 043 084	-1 642 683	-1 052 489
Стара Загора	4 017 026	1 231 036	1 414 713	-2 602 313	183 677
Търговище	937 514	829 735	517 711	-419 803	-312 024
Хасково	4 731 316	5 498 814	4 326 801	-404 515	-1 172 013

Шумен	39 593	2 605	173	-39 420	-2 432
Ямбол	299 150	153 912	79 270	-219 880	-74 642
Общо	183 564 526	184 412 322	175 808 589	-7 755 937	-8 603 733

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 9,8 млн. лв. или 5 % от общия размер на просрочията.

Като цяло общо просрочените задължения на общините намаляват с 10,0 млн. лв. спрямо края на 2016 г. и с 11,8 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн. лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2017 г. възлизат на 1 237,5 млн. лв., в т.ч. 564,8 млн. лв. вътрешен (45,6 %) и 672,7 млн. лв. външен дълг (дългът на Столична община формира 51,7 % от общия размер на дълга). Спрямо края на 2016 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 11,5 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешните заеми с 11,4 млн. лв. и на намаление на размера на външните заеми с 4,1 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските разходи, заедно с положителната тенденция за подобряване на приходната част в общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ, които през 2017 г. са задължителни за общините, след тригодишния преходен период, необходим за привеждане в съответствие с изискванията на закона.